

نحوه عملی (سیدگی به دعاوی اجاره و سرقالی

همراه با

شرح و توضیح آراء صادره و مربوط به آن

تألیف:

منصور ابازدی فومنشی

اباذری فومشی، منصور، ۱۳۴۲ -

نحوه عملی رسیدگی به دعاوی اجاره و سرقفلی همراه با شرح و
توضیح آراء صادره و مربوط به آن / تألیف منصور اباذری فومشی. - تهران:
خرستنی، ۱۳۸۵
۲۶۴ ص.

ISBN: 964-96889-5-1

نهرست نویسی بر اساس اطلاعات قیپا.

کتابنامه: ص. ۲۶۲

۱. مالک و مستاجر - قوانین و مقررات - ایران. ۲. مالکیت (حقوق) -
ایران. الف. عنوان.

۳۴۶ / ۰۰۰۴۳۴

KMH ۸۸۰/۲۰۰۰

۱۵۸۰۰ - م۸۰

کتابخانه ملی ایران

انتشارات خُرسندي

تهران - خیابان انقلاب - خیابان ۱۲ فروردین - بالاتر از لبافی نژاد - کوچه بهشت آئین - پلاک ۲۱ -
طبیقه اول شرقی

تلفن: ۰۹۱۲۳۰۸۳۸۶۳ همراه: ۰۶۶۴۹۰۵۸۴ و ۰۵

نام کتاب : نحوه عملی رسیدگی به دعاوی اجاره و سرقفلی
همراه با شرح آراء صادره و مربوط به آن

تألیف : منصور اباذری فومشی

ناشر : انتشارات خُرسندي

نوبت چاپ: اول چاپ

تیراز: ۱۵۰

سال چاپ: ۱۳۸۵

قیمت: ۲۶۰۰ تومان

ISBN: 964-96889-5-1

شابک ۱-۵-۹۶۸۸۹-۹۶۴

فهرست مطالب

بخش اول / نحوه رسیدگی به دعاوی مربوط به اجاره و سرفقلي	۹
فصل اول: تعریف اجاره.....	۹
فصل دوم: سرفقلي و حق کسب و پیشه و تجارت	۱۳
فصل سوم: نحوه طرح دعاوی مربوط به اجاره و سرفقلي	۱۶
 بخش دوم / انواع نمونه آراء در رابطه با اجاره و سرفقلي	
نمونه (۱) / رای در رابطه با زمان طرح دعوي تخلیه به لحاظ انقضاء مدت اجاره	۲۴
نمونه (۲) / رای در رابطه با نقش وسیله پرداخت در نوع تخلف.....	۲۶
نمونه (۳) / رای در رابطه با تخلیه به لحاظ تخلف از پرداخت اجر	۲۸
نمونه (۴) / رای در رابطه با قانون حاکم بر تخلیه اماكن اداري	۳۰
نمونه (۵) / رای در رابطه با انتقال عین مستأجره به غیر	۳۲
نمونه (۶) / رای در رابطه با احداث اعيانی در عین مستأجره	۳۴
نمونه (۷) / رای در رابطه با مطالبه اجره معوره	۳۶
نمونه (۸) / رای در رابطه با عدم استبقاء از مورد اجاره	۳۸
نمونه (۹) / رای در رابطه با نحوه پرداخت اجاره بها	۴۰
نمونه (۱۰) / رای در رابطه با قانون حاکم بر قرارداد مؤجر و مستأجر	۴۲
نمونه (۱۱) / رای در رابطه با تغییر طرفين عقد اجاره	۴۹
نمونه (۱۲) / رای در رابطه با قائم مقام مالك به عنوان مؤجر	۵۲
نمونه (۱۳) / رای در رابطه با مالکيت قانونی سبب به عین مستأجره	۵۴
نمونه (۱۴) / رای در رابطه با تکليف و دفعه اي که هنگام عقد اجاره به مؤجر داده شده است	۵۶
نمونه (۱۵) / رای در رابطه با خصوصيت موتنی بودن عقد اجاره	۵۸
نمونه (۱۶) / رای در رابطه با تنظيم سند برای عقد اجاره	۶۰
نمونه (۱۷) / رای در رابطه با حق تمديد مدت اجاره	۶۲
نمونه (۱۸) / رای در رابطه با تخلیه يك دستگاه آپارتمان در مواردي که مدت اجاره صریحاً تعیین شده است	۶۴
نمونه (۱۹) رای در رابطه با تخلیه شش دانگ يك دستگاه آپارتمان ادعای مخالف با مقاد قرارداد رسمي	

اجاره	۶۶
نمونه (۲۰) / رای در رابطه با تغییر مفاد قرارداد رسمی اجاره	۶۸
نمونه (۲۱) / رای در رابطه با ادعای تغییر نوع عقد اجاره	۷۰
نمونه (۲۲) / رای در رابطه با توافق بر میزان اجرت المثل	۷۲
نمونه (۲۳) / رای در رابطه با امکان توافق بر میزان اجرت المثل	۷۶
نمونه (۲۴) / رای در رابطه با مطالبه اجرت المثل مربوط به دوره پس از تقدیم دادخواست	۷۹
نمونه (۲۵) / رای در رابطه با تعیین اجرت المثل	۸۱
نمونه (۲۶) / رای در رابطه با عسر و حرج مهاجرین جنگی	۸۳
نمونه (۲۷) / رای در رابطه با تکلیف دادگاه برای رسیدگی به عسر و حرج	۸۷
نمونه (۲۸) / رای در رابطه با قانون حاکم بر اماکن استیجاري که به عنوان درمانگاه از آن استفاده می شود در دادگاه تجدیدنظر	۸۹
نمونه (۲۹) / رای در رابطه با تخلیه محل کار دندان پزشکی تحریبی	۹۱
نمونه (۳۰) / رای در رابطه با تأثیر اضطراری مدت بر قراردادهای اجاره محل کار پزشک	۹۴
نمونه (۳۱) / رای در رابطه با قلمرو زمانی قانون سال ۶۲ مؤجر و مستأجر در دادگاه تجدیدنظر	۹۶
نمونه (۳۲) / رای در رابطه با مقصود قانون الحق یک بند و ۲ تبصره به قانون مؤجر و مستأجر در دادگاه تجدیدنظر	۹۸
نمونه (۳۳) / رای در رابطه با اثر رد و بدل شدن سرقفلی در مورد اماکن استیجاري پزشکان	۱۰۰
نمونه (۳۴) / رای در رابطه با تخلیه پلی کلینیک	۱۰۲
نمونه (۳۵) / رای در رابطه با تخلیه رادیولوژی	۱۰۶
نمونه (۳۶) / رای در رابطه با قانون حاکم بر تخلیه مؤسسات غیر تجاری	۱۰۸
نمونه (۳۷) / رای در رابطه با عسر و حرج	۱۱۰
نمونه (۳۸) / رای اصلاحی در رابطه با موضوع عسر و حرج	۱۱۲
نمونه (۳۹) / رای در رابطه با تخلیه محل کار پزشک	۱۱۴
نمونه (۴۰) / رای در رابطه با تخلیه مورد اجاره به لحاظ تخلف از شرط	۱۱۶
نمونه (۴۱) / رای در رابطه با تخلیه به لحاظ تعدی و تغیریط	۱۲۰
نمونه (۴۲) / رای در رابطه با تخلیه مورد اجاره به لحاظ تعدی و تغیریط	۱۲۲
نمونه (۴۳) / رای در رابطه با تغییر شغل توسط احد از مستأجرین	۱۲۴
نمونه (۴۴) / رای در رابطه با دعوى انتقال به غیر توسط خواندگان	۱۲۶
نمونه (۴۵) / رای در رابطه با تعديل و افزایش اجارهها و تخلیه به لحاظ انتقال به غیر	۱۲۹
نمونه (۴۶) / رای در رابطه با تخلیه مورد اجاره به لحاظ انتقال به غیر	۱۳۱
نمونه (۴۷) / رای در رابطه با حدود اعتبار قراردادهای قبل از تصویب ماده واحده مصوب ۱۳۶۵	۱۳۳

نمونه (۴۸) / رای در رابطه با انتقال عین مستأجره به شریک دیگر	۱۳۷
نمونه (۴۹) / رای در رابطه با قراردادهای مشمول ماده واحده مصوب ۱۲۶۵	۱۳۹
نمونه (۵۰) / رای در رابطه با تخلیه و حقوق مکتبه ۱۴۴	۱۴۶
نمونه (۵۱) / رای در رابطه با تعهد به تخلیه مورد اجاره ۱۴۶	۱۴۶
نمونه (۵۲) / رای در رابطه با تخلیه مغازه و حدود اعتبار تعهدات در روابط مؤجر و مستأجر ۱۴۸	۱۴۸
نمونه (۵۳) / رای در رابطه با تخلیه در قبال پرداخت حق کسب و پیشه ۱۵۰	۱۵۰
نمونه (۵۴) / رای در رابطه با عنانصر تعیین کننده میزان حق کسب و پیشه ۱۵۲	۱۵۲
نمونه (۵۵) / رای در رابطه با قرارداد انتقال منافع ۱۵۴	۱۵۴
نمونه (۵۶) / رای در رابطه با تأثیر عنوان قرارداد در ماهیت حقوقی آن ۱۵۷	۱۵۷
نمونه (۵۷) / رای در رابطه با انتقال مورد اجاره توسط مستأجر کل ۱۵۹	۱۵۹
نمونه (۵۸) / رای در رابطه با قابلیت استفاده مسکونی از مورد اجاره ۱۶۲	۱۶۲
نمونه (۵۹) / رای در رابطه با تخلیه مورد اجاره به لحاظ نیاز شخصی در مورد شخص حقوقی ...	۱۶۵
نمونه (۶۰) / رای در رابطه با تخلیه مورد اجاره به لحاظ احداث بنا ۱۶۷	۱۶۷
نمونه (۶۱) / رای در رابطه با خصوصیت اظهارنامه قابل قبول برای دادگاه جهت تخلیه مورد اجاره ۱۶۹	۱۶۹
نمونه (۶۲) / رای در رابطه با تأخیر در پرداخت اجاره ۱۷۱	۱۷۱
نمونه (۶۳) / رای در رابطه با تأثیر عدم پرداخت حق کسب و پیشه در زمان آغاز رابطه قراردادی ..	۱۷۳
نمونه (۶۴) / رای در رابطه با نیاز برخی از مؤجربین به مورد اجاره ۱۷۵	۱۷۵
نمونه (۶۵) / رای در رابطه با تخلیه محلی که به دو منظور کسب و سکونت به اجاره داده ۱۷۷	۱۷۷
نمونه (۶۶) / رای در رابطه با قطعیت آراء تعدیل اجاره‌ها ۱۷۹	۱۷۹
نمونه (۶۷) / رای در رابطه با وضع اجاره‌نامه پس از انقضای مدت ۱۸۱	۱۸۱
نمونه (۶۸) / رای در رابطه با وظیفه انجام تعییرات اساسی عین مستأجره ۱۸۳	۱۸۳
نمونه (۶۹) / رای در رابطه با معامله سرفقلى ۱۸۵	۱۸۵
نمونه (۷۰) / رای در رابطه با تعديل اجاره‌ها ۱۸۷	۱۸۷
نمونه (۷۱) / رای در رابطه با تخلیه دفترخانه به دلیل انقضای مدت ۱۹۰	۱۹۰
نمونه (۷۲) / رای در رابطه با تحديد مسئولیت متصدی حمل ۱۹۴	۱۹۴
نمونه (۷۳) / رای در رابطه با شرط پرداخت اجرت اخیر ۱۹۶	۱۹۶
نمونه (۷۴) / رای در رابطه با مسئولیت متصدی حمل ۱۹۸	۱۹۸
نمونه (۷۵) / رای در رابطه با مسئولیت نمایندگان متصدی حمل ۲۰۴	۲۰۴
نمونه (۷۶) / رای در رابطه با اعتبار شرط پرداخت اجرت المثل به میزان اجرت المسمی ۲۰۹	۲۰۹
نمونه (۷۷) / رای در رابطه با استفاده از مورد اجاره مخالف با مندرجات قرارداد ۲۱۱	۲۱۱
نمونه (۷۸) / رای در رابطه با شرط لازم برای مطالبه اجرت المثل	۲۱۴

نحوه عملی رسیدگی به دعاوی اجاره و سرقالی

نمونه (۷۹) / رای در رابطه با استفاده از عین مستأجره برخلاف قرارداد.....	۲۱۸
نمونه (۸۰) / رای در رابطه با تأثیر قصد واقعی طرفین در نوع عقد اجاره.....	۲۲۱
نمونه (۸۱) / رای در رابطه با تمدید مدت اجاره.....	۲۲۵
نمونه (۸۲) / رای در رابطه با سمت قانونی برای طرح دعوى تخلیه.....	۲۲۷
نمونه (۸۳) / رای در رابطه با تشخیص طرف قرارداد اجاره.....	۲۲۹
نمونه (۸۴) / رای در رابطه با تأثیر پرداخت اجاره‌ها توسط ثالث در تغییر طرفین عقد اجاره.....	۲۳۳
نمونه (۸۵) / رای در رابطه با افزایش مال‌الاجاره در مورد اماکن مسکونی.....	۲۳۷
نمونه (۸۶) / رای در رابطه با تعمیرات بدون اذن و اجازه در عین مستأجره.....	۲۴۱
نمونه (۸۷) / رای در رابطه با تأثیر شغل مستأجر در نوع قرارداد اجاره.....	۲۴۴
نمونه (۸۸) / رای در رابطه با تخلیه مورد اجاره به لحاظ تخلف.....	۲۴۶
نمونه (۸۹) / رای در رابطه با استرداد عین مستأجره به لحاظ انقضای مدت قرارداد.....	۲۴۸
نمونه (۹۰) / رأی وحدت رویه در رابطه با عدم شمول قانون روابط مؤجر و مستأجر سال ۵۶ به غرفه‌های تجاری و اگذاری در پایانه‌ها.....	۲۵۰
نمونه (۹۱) / رأی وحدت رویه در رابطه با عدم شمول ماده واحده قانون الحاق یک ماده به قانون مؤجر و مستأجر ۶۴ به اماکن تجاری دارای سابقة اجاره قبل از تصویب این قانون.....	۲۵۲
نمونه (۹۲) / رأی وحدت رویه در رابطه با عدم تعلق حق کسب و پیشه و تجارت به دفتر و کالت و کلاسی دادگستری.....	۲۵۳
نمونه (۹۳) / رأی وحدت رویه در رابطه با عدم اطلاق محل کسب و پیشه و تجارت به اماکن استیجاری پیشکان.....	۲۵۴
نمونه (۹۴) / رأی وحدت رویه در رابطه با طرف دعوى قرار دادن مستأجر کل.....	۲۵۵
نمونه (۹۵) / رأی وحدت رویه در رابطه با شمول ماده یک قانون روابط مؤجر و مستأجر ۶۲ به کلیه اماکن مسکونی.....	۲۵۶
نمونه (۹۶) / رأی وحدت رویه در رابطه با امکان تجدیدنظر خواهی از حکم تعديل اجاره‌ها.....	۲۵۷
نمونه (۹۷) / رأی وحدت رویه در رابطه با امکان مراجعة مؤجر و مستأجر اماکن مسکونی به مراجع قضائی راجع به میزان اجرت المثل و کیفیت پرداخت آن.....	۲۵۸
نمونه (۹۸) / رأی وحدت رویه در رابطه با قطعنامه استیجاری پس از انقضای مدت.....	۲۵۹
نمونه (۹۹) / رأی وحدت رویه در رابطه با عطف بمقابل شدن قانون روابط مالک و مستأجر.....	۲۶۰
نمونه (۱۰۰) / رأی وحدت رویه در رابطه با انتقال مورد اجاره به غیر بدون داشتن حق انتقال به غير.....	۲۶۱

بنام آنکه جان را فکرت آموخت

مقدمه

سپاس خدای را که انسان را با گوهر روان و نیروی تفکر کرامت بخشد و او را سرآمد همه موجودات و مخلوقات قرار داد و چراغ دانش و علم را فرا راه وجودش نمود تا مراتب زندگی را بهتر و شایسته تر از دیگر مخلوقات درک کند و قلبش را به نور معرفت آشنا کرد تا به عدالت قیام نماید. حس عدالت خواهی و همبستگی اجتماعی حقوق و حکومت را طلب می نماید، هدف حقوق عدالت است وظیفه حکومت انتظام امور برای اجرای عدالت.

این دو پدیده در عین اینکه دارای قدمت طولانی هستند، همواره شکل تازه‌ای داشته و جامعه بشری را به نحو اجتناب ناپذیر متوجه خویش می ساخت و در جای خود، انگیزه مساعدی را برای باروری علم حقوق و سیاست ایجاد می نمود.

عقد اجاره و حق سرقفلی از جمله عقودی است که هم از علم حقوق و هم از علم سیاست در تدوین و تنظیم آن استفاده گردیده است. چرا که مسئله اجاره و سرقفلی علاوه بر اینکه یک مسئله حقوقی است که باید مبنای حقوقی در آن رعایت شود، با توجه به مسئله اجتماعی و حساسیت جامعه در رابطه با اجاره سرقفلی، حکومت مجبور به دخالت شده است تا آن را در جهت اجرای عدالت تعديل کند. بر همین اساس حکومت‌ها در تدوین و تنظیم قرارداد اجاره بین اشخاص دخالت کردند و با تصویب قانون روابط مؤجر و مستأجر سعی کردند تا اشخاص را در جهت اهداف خویش در تنظیم قرارداد اجاره هدایت نمایند تا عدالت اجتماعی اجرا گردد و به طبقه محروم اجتماع ظلم نشود. کتاب حاضر ادامه کاری است که قبلًا با موضوع نحوه عملی تنظیم و نگارش انواع اجاره‌نامه انجام گرفته است. ما این نوشتار را در دو بخش همچون دیگر آثار خود تنظیم کردیم بخش اول آن را به مبانی نظری در رابطه با اجاره و سرقفلی اختصاص دادیم و بخش دیگر آن را به نمونه‌نویسی در رابطه با آراء دادگاه‌های بدوى و دادگاه‌های تجدیدنظر و آراء وحدت

رویه دیوان عالی کشور پرداختیم و در زیر هر یک از آراء صادره در دادگاه‌های بدوی و تجدیدنظر توضیحاتی را جهت روشن شدن موضوع ذکر کردیم تا مبنای حقوقی آراء صادره روشن می‌شود.

با این اوصاف بعید نیست که این نوشتار دارای کمی و کاستی‌هایی باشد، لذا از حقوق‌دانان و اساتید محترم دانشگاه‌ها و قضات و وکلاء دادگستری و دانشجویان حقوق تقاضا دارم به صورت مکتوب ایرادات و نفائص موجود در این نوشتار را به آدرس ناشر ارسال داشته تا در جهت تکمیل و رفع ایرادات آن اقدام کرده و در ارائه آثار بهتر و تکمیل‌تر کوشش و تلاش نمایم. در پایان از کلیه کسانی که مرا در امر این نوشتار یاری کردند و در نشر و پخش آن تلاش نموده‌اند کمال تشکر را داشته و از خداوند بزرگ موقیت و بهروزی همگان را خواستارم.

منصور ابازری فومنی

تیرماه ۸۵